

S'a emis și plătit azi 7.I.1933 ora 21.30
Conferința Dolesti cu Brăila.
despre

55

Casier, Gheorghe.

Dacă ar fi să vă poftea la Brăila, cred că ar sta
I reg. la No. Dulap Raft
la Indoiană și pe alegerea timpului vă mai potrivește pentru
cunoscerea ei. Nici

Nici primăvara nu Dăruiește reverență, alungă malul
dintră dincolo de linia orientului și schimbă balta între
mense pedure de soluri profundate, — nemeneamă
năpârni de iarbă, superficchia non frigida.

Nici vară, cum orășul ia, nu țin de nuda, nu aer festiv
de stătinele bulgărești, nemănuind nucăr, nere, cum rântă
muzica în centre, nu orășele mină de provincie, din spatele
fântânele război sentimentale venitătoare.

Nici toamna, cum portul trăage febil către septembrie
de belșug minunat, nu excede munte de grâu și ~~pe~~
porumb, nu repere multicolore, nu ~~doar~~ manevră
agitată, cu vînd și cu doboră grădină zdrobită și se vede
pe nos, de la grădină mere, incănu, cu printură ochiuri.

Nici iarna nu rămasse nesfarsită ca el de astăzi, jucându-se

pe moale în jurul lui O grâu, și nu rămasse zdrobită,
nu ~~mai~~ genuri tăpice și reperă legătura. În mijlocul caselor
caselor și și dacă metă nu vă urmărește, în creșterea
lumii, joacăndu-se și pără, astfel că și să fie frig. Iată cum
spune Rădulescu, pe mai din nemeneamă stăpînește văduină paralela

Stagi durc int' o ascensiune și, să vedetă Danereu înghesuită
într-o mude. și fi, din Brailești, sau din fundul Moldovei,
din nordul ~~al~~ ~~Rădecaș~~ Bucovinei sau din spusul Rădecașului
nu și găsește în spectacolul său surprinde.

Vă explicați, poate să dări, veste un floriu neted ca oglindă,
un fel de patinoar lățios și blau, cu un lignaj învecinat,
mai lățios decât, dar la număr mult mai escenator.

Surprise să fie în etat mai mare. Danereu înghesuită
este cel mai tulburător ~~și~~ personaj în pictură. În
spatele unui floriu de lățepent val nu val, după o
agonie, ~~și~~ fără cruce. Se revede decât elorom
de ghete, ~~și~~ înălțându-se între ele doară încrengături
precum în tronul nici lupe. ~~A trebuit să~~ Ai vede că a
trebuie pe secolu un ștăciună, și mare învălire pe lângă, nu
mare înțețire. I și impresie de tumult și în ecala-
tioră de închecare. Siluete de elera - emprese din
valuri, muntei maximului, violetă în tare, ~~lățeaș~~ adâncuri
nivoliște, minădase și totul - capătă un accent
dur, tragic, căruia îți rapui, aplaudând capul.

Prin ce univers, Danereu noastră, celuia ~~Danereu~~ nostru
Danere din vară, probabil noastră Danere, care în amintire
surprăzi din Raymont, devine elera și în răsul lui
Johann Strauss, prin ce univers ascuns Danere Danere
născută și amânată, se transformă în Tanarie într-o

tablou erunt - ar fi greu de spus.

Dinăuntru braileană pare să fie un fluviu cu maniere
noște, puțin răpit și într-o mache să cred că
braileană, cărora le merge verba de a fi când văd emi-
de treză, când scandaliză, de la el, de la fluviul
lor, sau de la un altă ~~semn~~ nepoliticos.

~~Cu totu~~ ~~recunosc~~ jumătate cu urmă, Stefan cel
Mare însuși, avea să se lovească de felul hapsurii al
braileilor, ~~să~~ de la ure, vînd să le dea ca domn
pe un pîn natural al său, prima acest răspuns, pe care
vîl și el, cercând cîntarea medilor delicate:

„De la tot: boenii braileană și de la tot: cnejii și de la tot:
numâni scium tice, domnului moldovenesc, Stefan oreved.
Ai tu minte, ai tu urez, de-ti propădesti tu cernala și
hertia ~~pentru un copil de moarte~~, pentru fiul băltinei
și tice că-i este fiu? Dacă t-i-e fiu și vîlai să-
feci bine, atunci lăsa-l să fie după moartea ta
domn, împre ~~număr~~ băltinei însă și tine
ștă fie doamna, cum au tîmisoare în tara noastră
tot: persoani din Brailea, tacea și tu să-ți fie doam-
~~nă~~ Tu învăță-ți fare te cum să te slujescă, iar
de noi să te ferestă, cum dacă cauți dusman, ai să-l
ferestă. și apă să mai spii: domn avea mere și bune

gi aveau pace din toate pările : și se spune că totușii pe m-

pete ne vom ridica și vom veni asupra te, împreună

cu domnul nostru Iisus Hristos vovorod, în loc de cărări să

ne pierdem coperțele".

Ezecuție După cum vedeați e scrisoarea nu vor veni, că

nu prea spune că este ghinion, recuri și băcăjii, domnișii

le felul lor, dar spune și îndurajă cănd li se reținere.

Dacă nici fi Dunărea scobă, lăugăea, de unde ar

fi învățat Brăileni să fie sărginie, că are un

în spate Brăileanul, nu Brăilean cu minte, lege, ,

fără inițiativă, fără muncă, ca mult spune și

ca mult speră, dar găsești și supus?

istoria Brăilei s'a făcut ~~pe~~ totușii și spre Dunărea

și Dunărea întărește astăzi în această convingere, pe

măsurile ei. Dunărea este elementul constant al Brăilei,

resorțul ei spiritual, ~~singurul~~ actul ei de identitate.

Săbău români, săbău tăruși, săbău rugi și din nou săbău români,

șeptul și-a schimbat de către ora băta, ~~șeptul~~

~~lumina permanentă~~ și răgăind lumina în același punct

eternitatea Brăilei era această Dunăre, ce și înconjura

în semirecăi, ce și bătăi.

Ce a rămas pe nume Brăilei același pescari care și

au făcut-o în 1881 pe Stefan cel Mare? Niciu desigur.

Dacă din Brăilei, română turcescă, mutată în 1823 din

stăpînirea românească, cănd văzută ei este într-un dezordine și diplomatic incert, pe care mai târziu Petruș Cretul folosea, băntar de geniu, să-l vînde cum se pricepe?

Săvârșită
Brâile vestă
cine și nă te stăpînescă
Rusul
din ferecă măscă
Pestantul
din ferecă măscă?

Nu rămânem să nu să avem Brâile mere lăuri,
alături un piet de zid îngrițit, căruia i se zicea Cetă-
tuia și unde înaintea reședinței, copii, ne jucau,
în fața Dianorii, zina în mijloc mere, pentru a noptea
și am să intrești să trecem și văd, prin acelă — —
brâu și trei sferturi este pește să prin acelă ~~în~~
ultime colțuri de piatră arhivat.

Dacă, ca și un se întoarcem atât de departe în urmă,
nu întreb ce a mai rămas din Brâile mele dela 1914,
pe care — și mai puțin vînde, ca și un vis destrămat,
să o sămăș din monumentul în glorificare ~~monile~~ portul
și înundat de erozie, din monumentul ~~primit~~ și
~~nu~~ din Dominiilor noastre de Sfântă, unde ne
duseam cu tramvaiul, și să urmări și să urmăram
cu grămeți, cu cerul, moile, pe care la 1821 împuse
și ghințele, la primul Temple. Nu întreb dacă pentru

6

copii de astăzi, Breile sunt vechi mister, și cum îl avea starea pentru noi și singurul său genitor
la mirabilul ce se întâmplă în fricașe Dominiță
neare, și vremuri, în grădinițe din centre, de
unde și femeie vindeți, care vorbeau prost românește,
apărându-se în operele tatavarilor sau în caiete de
de bătrânețe multinumitor, care se numeau în vîzul lor
cînd se pierdeau entre stele.

Într-o sit mister, pe care multă vreme nu l-am
pricopiat, plină ce ~~de~~ era un om doar doi ani, un
brâilean cu amintiri multe, ~~mai~~ spus în femeie
aceea jumătate cincisprezece, sănătatea fusese nevoie
unei italiene, care pe vremuri, fusese la Breile
experiente de navigație aeriană, cu un elan, ce
se numea poetic Pute Poapele, și care se apucase
de la întâiul abor, anunțând pe italiene, moartă,
murdere în luptă. În amintirea vechei indragiste
tragediei, și nici să fie văzută de Domnul în
eloulul de bătrânețe, pe care noi îl aplaudam jumătate
ulmită, jumătate sperioasă. Întâmplarea era o furioză
adunare de legendă într-un mișcă miră și ce pe femeia
aceea din copilărie, n-a întâlnită întâi și în pagi-
nilă numă roman. A meritat.

În mijlocul Breilei, care este un orăș ^{num}, construit în
întregime, înghesuită, după un plan mestăcălit și un

2

după capriciole schimbătoare ale temporului, un orăz
ridicat după planchetă, din lemn umor arhitect,
este populată ~~totușe~~ însoțită totuși de o stată
de ~~vigă~~ personală culoare locului. Cu străziile ei drepte,
cu planul ei perfect simetric, ar fi putut să fie un orăz
artificial. Dar după cum există terenuri asemănătoare
de peisaj sau de aur, există pământuri detinute de
farmec și de evotie. Pământul Brăilei, trebuia
să fie dintr-o excepție. ~~Cred că~~ Dar după cum
există terenuri asemănătoare de peisaj sau de aur,
există pământuri detinute de evotie. Pământul
Brăilei, împărțit între Drăguț și Bucium, trebuia
să fie dintr-o excepție.

"Farmecul tulburător al Brăilei", la cheamă tron-
plant de Brăile despică oare vorba acum către
ani Panait Istrati fruntașilor, este făcut din numeroase
alte râuri și sedimente, pe care le-a adus timpul
peste construcția liniștită a generalului Ressel.
Punctul de vîză ce însoțește portul, împărțit
între greci, turci, români, ucraini, italieni și englezi,
a creastă lucă dela fațătul orașului treceat, la
Brăilei, și atinsese cunoște de Orient la vest și de
Occident vîză. La timp ce la Iezu, brajungii vorbiau

8

teoretic și abstract de pe europei modernizarea națională.
Brăilea devine efectiv și foarte din început de
călătorie europeană. Încă din 1843, Brăileanii au
~~organizația~~ membru în organizația internațională și întâiun
raport între ministerul trăsuriilor din lăuntrica,
ocean:

„Prin acest oraș, trăind Europa peste la granița
vestului, aflându-se peștele cel mai susținut al
nației și multe străini vin cu vedere spre a vedea
înaintările tinerilor...”.

În acel an, Brăilea avea braconieri, agenți de export,
consulate străine, un ziar comercial tipărit la romângă
și studențe. Iuliu Maniu în anticipație.

Din 1850 la 1900, vîrstă Brăilei trebuie să fi
fost promovată de bogăție, mobilitate și aventură.
Niciun nu să fi mai stată aici, sau adesea să
rețină în cronicile timpului să ~~se~~ să rămână lînă
1860 și activitate italianașă poate să nu
fie numoasă Liguriun Blanca Bianchini, a cărei
economist ~~numai putin~~ nu mai putin de zece
oreale de aici, să zboare și bice turcoși, să întrebi
căciușii galante, căci scandaluri mondene să
să răsuflare melancolice, să vor să ascunsă
~~prințul~~ găzduind acestor tineri și generoși și:

9

sub cele zece zile de acasă, cu care a plecat de acolo.
În prezent se Petru creștă în lumea, cunoscutul
Brăilei, un mare trăgător. Înțeleptul său este
de ~~cât~~ preții populară a lui G. Dem. Theodoreanu
îl se datorăgea ~~cât~~ acestui lăutar cu antură, gra-
de că scrierii, mai și poezii și mai ~~șopt~~ doruit
de sătul Brăilei întremlă, deci mai putin celebru decât
el.

Acest Petru creștă ar fi și în probabil să ne spune
foarte interesante lucruri despre Signorina Blanca
Bianchini și despre admiratorii ei, căci nu odată
de sătul său și lăutar, nu scripea lui, ~~nu~~ întâile de-
cărătoare de amar. Dar G. Dem. Theodoreanu era prea
robos, ca să-și fi putut să spune astăzi cărătorile de
folclor. În sfîrșit oricum recunoșteori, să se fi
transmis după cîntecul lui Petru creștă și cînd
aceea minunată varianta a Rîului Rîuline, care
începe cu un scurt peisaj în brăilean, de o mul-
tăzică de stampe:

In vîndul Brăilei
În scuroul Dunării
printre micle,
mai în jos de schile,
curcă, mi se încucă

două trei sandale,
noapte galivore.

În primă varoș, Petru Cretal folosin, care ~~era~~ este mai mult decât un lăutar, a fost un scăzut bărd, un ventilator negrod, nu ar fi spus un nume său în caleidoscop — — — vîntûrile de folclor, și o figură populară — — — și în lătă, apă cum nu mai vîne, în legendarul său din dreptul să fie, și în primul rând genial în său naiv ~~armonie~~ de ~~lăsat~~ și simplu și al tuturor poetilor înscrisi.

Constatările lui Petru Cretal, deosebit de măre
scoala măde este, în rândul de cîțători, mai are
nerve de consolare, poate și doare făptul cu împă-
tigătoare destinație urbei lui, destinația Brăilei, și
acum și adăzi în nemurirea preunescită, pe care nimeni
nu le spie și de care nimeni nu se trezește.

Așa că în totdeauna nînde, după ~~seara brăileană~~
~~lăsat~~ de ulmire, pe urei l-am făcut astă trimis
că cățătorii nu gazetari, nu ure, și ~~invitați~~
~~de președinte~~ invitați de prefectul județului, am
făcut o lungă plimbare în lătu, prin casătul
maternului și prin cel al Filipovicii, pînă la

cu un lăzul în fereastră, unde sună strâns la un pescuit bătrân.

Cum? se întrebă din ochi, totuși nu de plină înțeles. Este un putință cu astăzi și există, așa, în fața noastră, la trei cincizeci de București și nu în un ținut nimic.

De, este un putință - și ~~nu~~ nu măcar nu e de urmare. Probabil că este face foarte adorată a tuturor noastre: înseamnă noastră capacitate de a să ignore.

Problema în răsare ~~trebuie~~ că persoanele regale și domnești și de acasă nu tem și nu fișă înțeles de putință. Totuși, ~~nu~~ nu vor cintăzi și spune că nici peisajul de munte și nici cel de mare, nu pot deosebi în următoarele dozuri și în subtilitate de culoare, peisajul dumnean. Mai precis: peisajul domnești române.

Necesitatea defolii Necesitatea defolii de sebește și păsare în dreapta și la stânga canelul Folgișului, este o succesiune de imagini, aparent monotonă, dar, cum stai și o contempli la un cenuș de amurg, capătă o diversitate de vis. Fiecare trunchi, fiecare scorzonă, este altceva, nu se remarcă într-o patere de predă la grădina, altăcine sau chiar altă păsare, altăcine nu și într-o

semn înăunăt nedescifrat. Îi acoste nălucii și așteptă
pictorul, care va veni cu rezervările sădăcă. El se
punea învățătură, între o luncă Julie, și nu se
mai găsește destulă horehuri la București să studiem
în pictor târziu și facă drumul întors spre
Brașov. Va fi o mare desfruire, să vă scriu.

Până atunci, Duhoven și Brașov așteaptă
luni și trei, ~~se sădăcă~~ este și altfel, ca să văd
pe me în invitația din treceea vineri noastră